

عنوان مقاله:

تحلیل پیوند شعر، نگارگری و قدرت، در مطالعه معناشناختی کشتی شیعه در شاهنامه پهماسبی

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 10، شماره 2 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسنده:

منصوره حاجی هادیان - فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

جایگاه ویژه شاهنامه فردوسی نزد ایرانیان، موجب شده است تا این اثر همواره مد نظر قدرت مداران قرار داشته باشد. یکی از مظاهر این توجه، در نگاره های متعددی جلوه می کند که بر مبنای اشعار شاهنامه فردوسی خلق شده است. این نگاره ها از دو منظر اصلی قابل مطالعه هستند: نخست آنکه هریک را تنها به منزله بازنمودی از متن ادبی بررسی کنیم و به مولفه های شکل گرایانه، شگردها و مکتب هنری آنها بپردازیم. دیگر آنکه از منظر معناشناسی، دلالت های معنایی را مورد دقت قرار دهیم که نگاره را نه تنها به متن ادبی مورد نظر، بلکه آن را به مولفه های برون متنی، به خصوص، مولفه های اجتماعی- سیاسی زمان تولید اثر مربوط میسازد. در این پژوهش، بر مبنای نگرش دوم، نگاره "کشتی شیعه" از شاهنامه پهماسبی را همراه با قطعه شعری از شاهنامه فردوسی، معروف به "گفتار اندرستایش پیغمبر" مطالعه می کنیم و با استخراج و بررسی دلالت های معنایی، نشان می دهیم که این نگاره تا چه حد تحت تاثیر مولفه های برون متنی سیاسی- اجتماعی زمان خویش قرار دارد. در چنین تحقیقی، مطالعه ترکیب بندی و نشانه های تصویری نگاره مرتبط با اثر ادبی، در مسیر کشف و تبیین کارکردهای سیاسی- اجتماعی است و نشان می دهد که این نگاره تنها افزوده ای بر متن ادبی نبوده است بلکه ابزار قدرتی در خدمت گفتمان مسلط جامعه است.

کلمات کلیدی:

شعر، نقاشی ایرانی(نگارگری)، قدرت، شاهنامه پهماسبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1459011>

